

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

રમેશ ચંદ્ર આચાર્ય

વિરુદ્ધ

રજીસ્ટર્, ઓરીસ્સાની વડી આદાલત અને અન્ય

જૂન ૨૬, ૨૦૦૦

[જસ્ટિસ કે. ટી. થોમસ અને જસ્ટિસ એમ. બી. શાહ]

સર્વિસ કાયદો:

ફરજિયાત નિવૃત્તિ-રાજ્યના ન્યાયિક અધિકારીઓની-ઓરિસ્સા સેવા
સંહિતાના નિયમો ૭૧ (એ) અને (એ-૧) હેઠળ નિવૃત્તિની વયમર્યાદા

વધારવાની જોગવાઈ માત્ર તે જ લોકોને આપવામાં આવશે જેઓ ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા સતત ઉપયોગી સેવાની સંભાવના ધરાવતા હોવાનું જણાય છે— અન્ય ન્યાયિક અધિકારીઓની ૫૮ વર્ષની વય પ્રાપ્ત કર્યા પછી નિવૃત્તિની જાહેરાત કરવામાં આવશે—જો કે, આવો નિયમ અખિલ ભારતીય ન્યાયાધીશ સંઘના કેસમાં આપવામાં આવેલા નિર્ણય સાથે અસંગત નથી—વિસ્તૃત નિવૃત્તિની વયમર્યાદાનો લાભ મેળવવા માટે, માપદંડ સમજાવે છે—ઓરિસ્સા સેવા સંહિતા, નિયમો ૭ (એ), ૭ (અ-૧)—ન્યાયપાલિકાનો ઉદ્દેશ અને માન્યતા.

અરજદારની ૧૯૮૧માં હાઈકોર્ટ દ્વારા કામચલાઉ મુન્સિફ તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને ૧૯૮૫માં તેની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ અરજદારને ૧૯૯૩માં સિવિલ જજ (સિનિયર ડિવિઝન) તરીકે બઢતી આપવામાં આવી હતી.૧૯૯૮માં, ઉચ્ચ અદાલતે ઓરિસ્સા સેવા સંહિતાના નિયમ ૭૧ (એ) અનુસાર અરજદારની સમીક્ષા હાથ ધરી હતી અને તેમને ૫૮ વર્ષની ઉંમર સુધી સેવામાં રહેવાની મંજૂરી આપી હતી.જાન્યુઆરી ૨૦૦૦માં, અરજદારને ઉચ્ચ ન્યાયાલયના નિબંધક (વહીવટ) તરફથી રાજ્ય સરકારના કાયદા વિભાગના સચિવને સંબોધીને એક ગુપ્ત પત્રની નકલ મળી હતી, જેમાં ઉચ્ચ ન્યાયાલયના નિર્ણયને જણાવવામાં આવ્યો હતો કે ઓરિસ્સા સેવા સંહિતાના નિયમ ૭ (એ-એલ) અનુસાર, અરજદારને ૫૮ વર્ષની વયે નિવૃત્ત

થવું જોઈએ.અરજદારે એપ્રિલ ૨૦૦૦ માં હાઈકોર્ટમાં રજૂઆત કરી હતી કે સુપ્રીમ કોર્ટે રજત બરન રોય** કેસમાં નિર્ણય તરફ ધ્યાન દોરતા ન્યાયિક અધિકારીઓની નિવૃત્તિ વય વધારીને ૬૦ વર્ષ કરી છે.

કોઈ જવાબ ન મળ્યો.ત્યારબાદ, અરજદારને સરકારના કાયદા વિભાગ તરફથી ૫૮ વર્ષની ઉંમરે સેવામાંથી નિવૃત્ત થવાના સરકારના નિર્ણયને સૂચિત કરતી ૧૧.૦૫.૨૦૦૦ તારીખની સૂચના મળી.તેથી આ રિટ પિટિશન.

અરજદાર દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તેમની પાસે પ્રામાણિકતા અને કાર્યક્ષમતાનો સ્પષ્ટ રેકૉર્ડ છે; કે તેમના ગુપ્ત અહેવાલમાં ક્યારેય કોઈ પ્રતિકૂળ નોંધ અથવા ટિપ્પણી કરવામાં આવી ન હતી; અને તે નિયમ ૭૧ (એ-૧) ઓલ ઇન્ડિયા જજ એસોસિએશનના કેસમાં આપવામાં આવેલા નિર્ણયની વિરુદ્ધ હતો.

અરજીને ફગાવી, આ અદાલત

ઠરાવ્યુ કે :૧. કર્મચારીને સેવામાં ચાલુ રહેવાનો કોઈ કાનૂની અથવા વહીવટી નિયમ હોઈ શકે નહીં જેમાં નિવૃત્તિ વય નક્કી કરવામાં આવે અને સેવામાં ચાલુ રહેવું એ ફક્ત પૂરી પાડવામાં આવેલી શરતોને આધિન હોઈ શકે.

૨.૧ ઓરિસ્સા સેવા સંહિતાનો નિયમ ૭૧ (એ-૧) માત્ર અખિલ ભારતીય ન્યાયાધીશો સંગઠનના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયને અનુરૂપ નથી પણ સેવા ન્યાયશાસ્ત્રની જરૂરિયાતને અનુરૂપ પણ છે.ન્યાયિક અધિકારીઓ માટે નિવૃત્તિ વય વધારવાનો હેતુ.તે સમાજમાં ન્યાયિક સેવાનો સૂર અને મનોબળ વધારવાના હેતુથી હતું.ન્યાયિક કાર્યાલયે સમાજ પ્રત્યે વધુ મોટી જવાબદારી નિભાવવી જરૂરી છે.તેથી, ન્યાયિક અધિકારીઓ આવી ભારે ફરજો નિભાવવા માટે તમામ રીતે યોગ્ય હોવા જોઈએ.

**ઓલ ઈન્ડિયા જજ એસોસિએશન વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા,*
૧૧૯૯૨૧૧ એસસીસી ૧૧૯ અને
ઓલ ઈન્ડિયા જજ એસોસિએશન વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા, [૧૯૯૩] ૪
એસસીસી ૨૮૮ પર આધાર રાખ્યો હતો.

પ્રોફેસર પેનિકઃ" ન્યાયાધીશો" નો ઉલ્લેખ કર્યો છે.

૨.૨ વધુમાં નિયમ ૭૧ (એ-૧) ૫૮ વર્ષની ઉંમરે નિવૃત્તિની વય સીધી લંબાવતો નથી, પરંતુ જો તે અભિપ્રાય ધરાવે છે કે આવા ન્યાયિક અધિકારી ઉપયોગી સેવામાં ચાલુ રહેવાની ક્ષમતા ધરાવે છે, તો માત્ર ૬૦ વર્ષની ઉંમર સુધી રાજ્ય ન્યાયિક સેવામાં જોડાયેલા ન્યાયિક અધિકારીને સેવામાં જાળવી રાખવા માટે ઉચ્ચ અદાલતને સક્ષમ બનાવે છે. તેની પાસે ક્ષમતા છે કે કેમ તે શોધવા માટે, સેવાના ભૂતકાળના રેકૉર્ડ, ચરિત્ર સૂચિ, ચુકાદાઓની ગુણવત્તા અને અન્ય સંબંધિત બાબતોના આધારે મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે છે, જેમાં પ્રામાણિકતા, પ્રતિષ્ઠા અને ઉપયોગિતાને લગતા એકંદર મૂલ્યાંકનનો સમાવેશ થઈ શકે છે.

**** રજત બરન રોય વિરુદ્ધ પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય, [૧૯૯૯] ૪ એસ. સી. સી. ૨૩૫, વિશિષ્ટ.૭.**

૨.૩. રાજ્ય દ્વારા બનાવવામાં આવેલા ચોક્કસ નિયમની ગેરહાજરીમાં કોઈ પણ ન્યાયિક અધિકારીને ૫૮ વર્ષથી વધુ ઉંમર સુધી ચાલુ રહેવાનો અધિકાર નથી. જ્યારે ઉચ્ચ ન્યાયાલય, સંબંધિત અધિકારીના ભૂતકાળના રેકૉર્ડ

સહિત સેવાના તમામ પાસાઓની સમીક્ષા કર્યા પછી, ખાસ કરીને આદેશ આપે છે કે રાજ્યની ન્યાયિક સેવાના હિતમાં, ચોક્કસ અધિકારીને વય મર્યાદાની બહાર જાળવી રાખવા અને તેને ૬૦ વર્ષની ઉંમરે નિવૃત્ત થવાની મંજૂરી આપવી જરૂરી છે.

એમ. એસ. બિંદ્રા વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, [૧૯૯૮] ૭ એસ. સી. સી. ૩૧૦
અને મદન મોહન ચૌધરી વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, [૧૯૯૯] ૧૩ એસ. સી. સી.
૩૯૬, વિશિષ્ટ.

દિવાની મૂળ જયુરીશ્ડિકશન ૨૦૦૦ની રિટ પિટિશન (સી) નં. ૩૭૬.

(ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ.)

અરજદાર માટે એ. એસ. નામ્બિયાર અને સુશ્રી એ. સુભાશિની.

કોર્ટનો ચુકાદો આપનાર

ન્યાયમુર્તી શાહ આ અરજીમાં સામેલ પ્રશ્ન એ છે કે-શું, કોઈ પણ કારણોસર, એવું માની શકાય છે કે સેવા નિયમ જે એવી જોગવાઈ કરે છે કે કોઈ અધિકારી કે જેની પાસે ચોક્કસ વય પછી પણ ઉપયોગી સેવા ચાલુ રાખવાની કોઈ ક્ષમતા નથી, તે અમાન્ય છે? 'ના'-એ વિવિધ કારણોસર સ્પષ્ટ જવાબ હશે.વધુમાં, કર્મચારીને સેવામાં ચાલુ રહેવાનો કોઈ કાનૂની અથવા વહીવટી નિયમ હોઈ શકતો નથી, જેમાં નિવૃત્તિ વય નક્કી કરવામાં આવે છે અને સેવામાં ચાલુ રહેવું એ ફક્ત પૂરી પાડવામાં આવેલી શરતોને આધિન હોઈ શકે છે.સત્તાવાળાઓ દ્વારા જે પ્રશ્ન પર વિચાર કરવાની જરૂર છે તે એ છે કે શું આપણે એવા તબક્કે પહોંચ્યા નથી કે જ્યાં સરકારી અથવા અર્ધ-સરકારી કર્મચારીઓની સેવાઓનું નિયમન એવી રીતે થવું જોઈએ કે જે ઉપયોગી સેવા આપી શકે તેવી વ્યક્તિઓ જ ચાલુ રહે અને આળસુ, અશક્ત અને શંકાસ્પદ પ્રામાણિકતા, પ્રતિષ્ઠા અથવા ઉપયોગિતા ધરાવતા લોકો નહીં?વધુ સારા વહીવટ માટે અને મૃત લાકડા અથવા શંકાસ્પદ પ્રામાણિકતા અને પ્રતિષ્ઠા ધરાવતી વ્યક્તિઓને દૂર કરવા માટે ઉપયોગિતાની સમીક્ષા અથવા મૂલ્યાંકનની સમયાંતરે કવાયત જરૂરી છે.

અરજદારનો કેસ એ છે કે તેમની ૧૪મી જાન્યુઆરી, ૧૯૮૧ના રોજ ઓરિસ્સા હાઈકોર્ટ દ્વારા કામચલાઉ મુન્સિફ તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી અને ૨૧મી ડિસેમ્બર, ૧૯૮૫ના રોજ તેમને આ પદ પર સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું; તેમને ૧૯૯૩માં સિવિલ જજ (સિનિયર ડિવિઝન) તરીકે બઢતી આપવામાં આવી હતી અને ત્યારથી તેઓ સેવામાં હતા.તે તેમનો વધુ કેસ છે કે ૧૯૯૮માં ઓરિસ્સા ઉચ્ચ અદાલતે ઓરિસ્સા સેવા સંહિતાના નિયમ ૭૧ (એ) અનુસાર અરજદારના સંદર્ભમાં સમીક્ષા હાથ ધરી હતી અને તેમને ૫૮ વર્ષની વય પૂર્ણ થવાની તારીખ સુધી સેવામાં રહેવાની મંજૂરી આપી હતી.૨૮મી જાન્યુઆરી, ૨૦૦૦ના રોજ, તેમને ઓરિસ્સા હાઈકોર્ટના રજિસ્ટ્રાર (વહીવટ) તરફથી ઓરિસ્સા સરકારના કાયદા વિભાગના સચિવને સંબોધીને લખેલા ગુપ્ત પત્રની એક નકલ મળી હતી, જેમાં ઓરિસ્સા હાઈકોર્ટના નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે ઓરિસ્સા સર્વિસ કોડના નિયમ ૭૧ (એ-૧) અનુસાર, અરજદારને ૫૮ વર્ષની વયે એટલે કે ૩૦મી જૂન, ૨૦૦૦ના રોજ સરકારી સેવામાંથી નિવૃત્ત થવું જોઈએ.તેમનું કહેવું છે કે આ ગુપ્ત પત્રની પ્રાપ્તિ પર, તેમણે ઉચ્ચ અદાલતને ૩.૪.૨૦૦૦ ના પત્ર દ્વારા રજૂઆત કરી હતી, જેમાં તેમણે નિર્દેશ કર્યો હતો કે આ અદાલતે ન્યાયિક અધિકારીઓની નિવૃત્તિ વય વધારીને ૬૦ વર્ષ કરી છે અને રાજન રોય અને અન્યો વિરુદ્ધ પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય અને અન્યો, [૧૯૯૯] ૪ એસસીસી ૨૩૫માં રાજ કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણય તરફ ધ્યાન દોર્યું હતું.પણ કોઈ જવાબ ન મળ્યો.તે તેમની દલીલ છે કે તેમની

પાસે પ્રામાણિકતા અને કાર્યક્ષમતાનો સ્પષ્ટ રેકૉર્ડ છે અને તેમના ગુપ્ત રેકૉર્ડમાં ક્યારેય કોઈ પ્રતિકૂળ એન્ટ્રી અથવા ટિપ્પણી કરવામાં આવી નથી.ત્યારબાદ, અરજદારને ઓરિસ્સા સરકારના કાયદા વિભાગ તરફથી ૫૮ વર્ષની વયે સરકારી સેવામાંથી નિવૃત્ત થવાના રાજ્ય સરકારના નિર્ણયને સૂચિત કરતી ૧૧.૫.૨૦૦૦ તારીખની સૂચના મળી.આથી તેમણે બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ રિટ પિટિશન દાખલ કરીને આ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો છે.

આ અરજીની સુનાવણીના સમયે, પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી એ. એસ. નામ્બિયાએ રજૂઆત કરી હતી કે નિયમ ૭ (એ-૧) અખિલ ભારતીય ન્યાયાધિશ સંઘઅખિલ ભારતીય ન્યાયાધિશ સંઘ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યો, [૧૯૯૨] ૧ એસસીસી ૧૧૯માં આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયની વિરુદ્ધ છે અને ત્યારબાદ આ અદાલત દ્વારા અખિલ ભારતીય ન્યાયાધિશ સંઘ અને અન્યો વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યો, [૧૯૯૩] ૪ કલમ ૨૮૮માં સમીક્ષા અરજીમાં આપવામાં આવેલી સ્પષ્ટતા વિરુદ્ધ છે.

વિદ્ધાન પરિષ્ઠ વડીલ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલની પ્રશંસા કરવા માટે, અમે પહેલા ઓરિસ્સા સર્વિસ કોડના નિયમ ૭ (એ) ના સંબંધિત ભાગનો સંદર્ભ લઈશું:

"૭૧.(ક) આ નિયમની અન્ય કલમોમાં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, ૩ માર્ચ, ૧૯૩૯ના રોજ સરકારી સેવામાં રહેલા મંત્રી સેવક અને ચોથા વર્ગના સરકારી કર્મચારી સિવાયના સરકારી કર્મચારીની ફરજિયાત નિવૃત્તિની તારીખ એ તારીખ છે કે જેના પર તે અથવા તેણી ૫૮ વર્ષની વય પ્રાપ્ત કરે છે, જે શરતને આધિન છે કે સરકારી કર્મચારીના સંબંધમાં ૫૫મા વર્ષમાં સમીક્ષા હાથ ધરવામાં આવશે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે કે શું તેને ૫૮ વર્ષની વય પૂર્ણ થવાની તારીખ સુધી સેવામાં રહેવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ અથવા જાહેર હિતમાં ૫૫ વર્ષની વય પૂર્ણ કર્યા પછી નિવૃત્ત થવું જોઈએ:

પૂરી પાડવામાં આવેલ.

(એ-૧).નિયમ ૭૧ના પેટા-નિયમ (એ) માં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, રાજ્ય ન્યાયિક સેવાઓ સાથે સંકળાયેલા ન્યાયિક અધિકારીઓ, જેઓ ઓરિસ્સા ઉચ્ચ ન્યાયાલયના મતે, સતત ઉપયોગી સેવા માટે સંભવિત છે, તેમને ૬૦ વર્ષની ઉંમર સુધી સેવામાં જાળવી રાખવામાં આવશે.

[નોંધ-સતત ઉપયોગિતા માટેની સંભાવનાનું મૂલ્યાંકન અને મૂલ્યાંકન ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ન્યાયાધીશોની યોગ્ય સમિતિ દ્વારા કરવામાં આવશે, જેની રચના અને અધ્યક્ષતા મુખ્ય ન્યાયાધીશ અને મૂલ્યાંકન દ્વારા કરવામાં આવશે.અધિકારીના સેવાના ભૂતકાળના રેકૉર્ડ, ચરિત્ર પત્રક, ચુકાદાઓની ગુણવત્તા અને અન્ય સંબંધિત બાબતોના આધારે કરવામાં આવશે.ઉચ્ચ અદાલતે કોઈ અધિકારીને લાગુ પડતા સેવા નિયમો હેઠળ ફરજિયાત નિવૃત્તિ માટેની પ્રક્રિયાને અનુસરીને સમયસર ૫૮ વર્ષની વય પ્રાપ્ત કરવાના કિસ્સામાં આ કવાયત હાથ ધરવી જોઈએ અને પૂર્ણ કરવી જોઈએ અને જો તે યોગ્ય અને સેવામાં ચાલુ રહેવા માટે લાયક હોય તો જ તેને ૫૮ થી ૬૦ વર્ષની વિસ્તૃત નિવૃત્તિ વયનો લાભ આપવો જોઈએ.જો તે યોગ્ય અને પાત્ર ન જણાય, તો તે ૫૮ વર્ષની

ઉંમરે ફરજિયાતપણે નિવૃત્ત થશે.આ કવાયત અધિકારી ૫૮ વર્ષની વય પ્રાપ્ત કરે તે પહેલાં સારી રીતે અગાઉથી હાથ ધરવી જોઈએ.]

(બી).....

(સી).....

અમારા મતે, ઉપરોક્ત નિયમ માત્ર ઉપરોક્ત કેસમાં આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણય સાથે સુસંગત નથી પણ સેવા ન્યાયશાસ્ત્રની જરૂરિયાત સાથે પણ સુસંગત છે.ન્યાયિક અધિકારીઓ માટે નિવૃત્તિ વય વધારવાનો હેતુ સમગ્ર ન્યાયિક સેવાઓનો સૂર અને મનોબળ વધારવાનો હતો, પરંતુ સમાજની સેવામાં તેમની ઉપયોગિતા ગુમાવનારા અધિકારીઓને ચાલુ રાખવાનો નહોતો.તેના પર કોઈ ભાર મૂકવાની જરૂર નથી કારણ કે તે સ્વીકારવામાં આવે છે કે ન્યાયિક અધિકારીએ સમાજ પ્રત્યે વધુ મોટી જવાબદારી નિભાવવી જરૂરી છે.અખિલ ભારતીય ન્યાયાધીશો સંઘના કેસમાં (સમીક્ષા) [પેરા ૭] અવલોકન મુજબ, "ન્યાયિક સેવા એ 'રોજગાર' ના અર્થમાં સેવા નથી.ન્યાયાધીશો કર્મચારી નથી હોતા.ન્યાયતંત્રના સભ્યો તરીકે, તેઓ રાજ્યની

સાર્વભૌમ ન્યાયિક શક્તિનો ઉપયોગ કરે છે.તેથી, ન્યાયિક અધિકારીઓ આવી ભારે ફરજો નિભાવવા માટે દરેક રીતે યોગ્ય હોવા જોઈએ.અખિલ ભારતીય ન્યાયાધીશો સંઘના કેસમાં, કોર્ટે પ્રોફેસર પેનિકના 'ન્યાયાધીશો' નામના પુસ્તકમાંથી નીચેના અવલોકનો ટાંક્યા હતા:"ન્યાયાધીશોની નોકરી સરળ હોતી નથી.તેઓ વારંવાર તે જ કરે છે જે આપણામાંના બાકીના લોકો ટાળવા માંગે છે; નિર્ણયો લો.વિગતવાર ચર્ચાઓ પછી, કોર્ટે આખરે [પેરા ૬૧માં] આ રીતે અવલોકન કર્યું:

"દરેક ન્યાયિક અધિકારીનું વર્તન નિંદાથી ઉપર હોવું જોઈએ.તેણે પ્રમાણિક, અભ્યાસી, સંપૂર્ણ, નમ્ર, ધૈર્યવાન, સમયનિષ્ઠ, ન્યાયી, પક્ષપાતી, જાહેર કોલાહલથી નિર્ભીક, જાહેર પ્રશંસાને ધ્યાનમાં લીધા વિના, અને ખાનગી, રાજકીય અથવા પક્ષપાતી પ્રભાવો પ્રત્યે ઉદાસીન હોવું જોઈએ; તેણે કાયદા અનુસાર ન્યાય આપવો જોઈએ, અને જાહેર ટ્રસ્ટ તરીકે તેની નિમણૂક સાથે વ્યવહાર કરવો જોઈએ; તેણે અન્ય બાબતો અથવા તેના ખાનગી હિતોને તેની ન્યાયિક ફરજોના ઝડપી અને યોગ્ય પ્રભાવમાં દખલ કરવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ નહીં, ન તો તેણે તેની વ્યક્તિગત મહત્વાકાંક્ષાઓને આગળ વધારવા અથવા તેની લોકપ્રિયતા વધારવાના હેતુથી કાર્યાલયનું સંચાલન કરવું જોઈએ.

તેથી, ન્યાયિક અધિકારી સતત ઉપયોગી સેવા માટે સંભવિત છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે, સત્તામંડળે (ઉચ્ચ અદાલત) ઉપરોક્ત તમામ પાસાઓને ધ્યાનમાં લેવા પડશે અને એકંદર મૂલ્યાંકન કરવું પડશે.

ઉપરોક્ત કેસમાં આ અદાલતે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે નિવૃત્તિની વય વધારીને ૬૦ વર્ષ કરવાનો લાભ, તમામ ન્યાયિક અધિકારીઓને તેમના સેવાના ભૂતકાળના રેકૉર્ડ અને ન્યાયિક પ્રણાલીમાં તેમની સતત ઉપયોગિતાના પુરાવાને ધ્યાનમાં લીધા વિના આપમેળે ઉપલબ્ધ થશે નહીં અને તેથી, આ રીતે નિર્દેશ આપ્યો હતો:

"આ લાભ તે લોકોને મળશે જેઓ સંબંધિત ઉચ્ચ અદાલતોના મતે સતત ઉપયોગી સેવાની સંભાવના ધરાવે છે.તે આળસુ, અશક્ત અને શંકાસ્પદ અખંડિતતા, પ્રતિષ્ઠા અને ઉપયોગિતા ધરાવતા લોકો માટે આકસ્મિક હેતુ તરીકે નથી.ઉચ્ચ અદાલતોના મુખ્ય ન્યાયાધીશોની અધ્યક્ષતામાં રચાયેલી અને રચાયેલી સંબંધિત ઉચ્ચ અદાલતોના

ન્યાયાધીશોની યોગ્ય સમિતિઓ દ્વારા સતત ઉપયોગિતાની સંભાવનાનું મૂલ્યાંકન અને મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે અને ન્યાયિક અધિકારીઓના સેવાના ભૂતકાળના રેકૉર્ડ, ચરિત્ર સૂચિ, ચુકાદાઓની ગુણવત્તા અને અન્ય સંબંધિત બાબતોના આધારે મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે.

ત્યારબાદ કોર્ટે સ્પષ્ટતા કરી હતી કે ૫૮ વર્ષની ઉંમરે મૂલ્યાંકન એ ૫૮ વર્ષથી વધારીને ૬૦ વર્ષ કરવાની નિવૃત્તિ વયની લાભની પાત્રતા માટે સંબંધિત અધિકારીઓની યોગ્યતા શોધવાના હેતુ માટે છે; તે સંબંધિત સેવા નિયમો હેઠળ અગાઉના તબક્કે ફરજિયાત નિવૃત્તિ અને ફરજિયાત નિવૃત્તિ માટે હાથ ધરવામાં આવતા મૂલ્યાંકન ઉપરાંત છે.

તે સ્પષ્ટ છે કે આ અદાલતના ઉપરોક્ત નિર્દેશો અગાઉ ટાંકવામાં આવેલા નિયમમાં વિશ્વાસુપણે સમાવિષ્ટ છે.તેથી, ન્યાયિક સેવામાં તેમની સતત ઉપયોગિતા માટે અરજદારના રેકૉર્ડનું મૂલ્યાંકન કરવામાં ઉપરોક્ત નિયમોનું પાલન કરવામાં ઉચ્ચ અદાલત સંપૂર્ણપણે ન્યાયી હતી.

વધુમાં, ઉપરોક્ત નિયમ ૫૮ વર્ષની ઉંમરે નિવૃત્તિની ઉંમરને સીધી રીતે લંબાવતો નથી, પરંતુ તે ઉચ્ચ અદાલતને રાજ્ય ન્યાયિક સેવામાં જોડાયેલા ન્યાયિક અધિકારીને ૬૦ વર્ષની ઉંમર સુધી સેવામાં જાળવી રાખવા માટે સક્ષમ બનાવે છે, જો તે અભિપ્રાયમાં હોય કે આવા ન્યાયિક અધિકારી ઉપયોગી સેવામાં ચાલુ રહેવાની સંભાવના ધરાવે છે.તેની પાસે ઉપયોગી સેવામાં ચાલુ રહેવાની સંભાવના છે કે કેમ તે શોધવા માટે, સેવાના ભૂતકાળના રેકૉર્ડ, ચરિત્ર સૂચિ, ચુકાદાઓની ગુણવત્તા અને અન્ય સંબંધિત બાબતોના આધારે મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે છે, જેમાં પ્રામાણિકતા, પ્રતિષ્ઠા અને ઉપયોગિતાના સંદર્ભમાં એકંદર મૂલ્યાંકન શામેલ હોઈ શકે છે.

જો કે, અરજદારના વિદ્વાન વકીલે રજત બરન રોય અને અન્યો વિરુદ્ધ પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય અને અન્યો, [૧૯૯૯] ૪૨૩૫ કેસમાં આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયનો ઉદ્દેશ કર્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે એકવાર નિવૃત્તિ વય ૬૦ વર્ષ સુધી લંબાવવામાં આવે, તો ૫૮ વર્ષની ઉંમરે તેની સમીક્ષા કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી.અમારા મતે, આ રજૂઆત કોઈ પણ આધાર વગરની છે કારણ કે તે સક્ષમ અધિકારી માટે યોગ્ય નિયમો ઘડવા માટે ખુલ્લી છે જે તેને અધિકારીની એકંદર કામગીરીનું સમયાંતરે મૂલ્યાંકન કરવાની મંજૂરી આપે છે કે કેમ તે શોધવા માટે કે આવા અધિકારી સેવામાં સતત ઉપયોગિતા માટે સંભવિત

છે કે કેમ.ઉપરોક્ત ચુકાદો માત્ર તે નિયમ સાથે સંબંધિત છે જ્યાં ૫૮ વર્ષની ઉંમરે સમીક્ષાની આવી કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈ ન હતી અને અદાલતે નિવૃત્તિની વય ૬૦ વર્ષ સુધી લંબાવતા ડબલ્યુ. બી. સરકારના મેમોનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને જણાવ્યું ઠરાવ્યું કે અધિકારીઓને ૬૦ વર્ષની વય સુધી ચાલુ રહેવાનો અધિકાર છે.વધુમાં, કોર્ટને જાણવા મળ્યું કે પશ્ચિમ બંગાળ સેવા નિયમો (ભાગ ૧) ના નિયમ ૭૫ (એએ) હેઠળ નિહિત સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો ન હતો અને રેકૉર્ડમાંથી કોઈ પણ સંજોગોમાં એવું જણાયું હતું કે ઉપરોક્ત નિયમ લાગુ કરવા માટે ફરજિયાત સામગ્રી વિગતો પર બુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો ન હતો.તેથી કોર્ટે એવું માન્યું ઠરાવ્યું કે અખિલ ભારતીય ન્યાયાધિશ સંઘ (સુપ્રા) ના કેસમાં નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન જ નથી.અમારા મતે, રજત બરન રોયમાં ઉપરોક્ત નિર્ણય ચોક્કસ નિયમ ૭૧ (એ) ને કારણે વર્તમાન કેસમાં કોઈ અસર કરતો નથી.

આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, આ દલીલમાં કોઈ તથ્ય નથી કે નિયમ ૭૧ (એ-૧) અમાન્ય છે, અમાન્ય છે અથવા અખિલ ભારતીય ન્યાયાધીશો સંઘના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાની વિરુદ્ધ છે.અમે પુનરાવર્તન કરીએ છીએ કે રાજ્ય દ્વારા બનાવવામાં આવેલા ચોક્કસ નિયમની ગેરહાજરીમાં કોઈ પણ ન્યાયિક અધિકારીને ૫૮ વર્ષની વય પછી ચાલુ રહેવાનો

અધિકાર નથી.જ્યારે ઉચ્ચ ન્યાયાલય, સંબંધિત અધિકારીના ભૂતકાળના રેકૉર્ડ સહિત સેવાના તમામ પાસાઓની સમીક્ષા કર્યા પછી, ખાસ કરીને આદેશ આપે છે કે રાજ્યની ન્યાયિક સેવાના હિતમાં તે ચોક્કસ અધિકારીને તે વય મર્યાદાની બહાર જાળવી રાખવો જરૂરી છે અને તેને ૬૦ વર્ષની ઉંમરે નિવૃત્ત થવાની મંજૂરી આપવી જરૂરી છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ૫૮ વર્ષથી વધુ ચાલુ રાખવાની મંજૂરી ત્યારે જ આપવામાં આવે છે જ્યારે ઉચ્ચ અદાલત આવા ચાલુ રાખવા માટે તે અધિકારીની તરફેણમાં સકારાત્મક ભલામણ કરે.અન્યથા ન્યાયિક અધિકારીએ ૫૮ વર્ષની વયે નિવૃત્ત થવું પડે છે.આ ત્યારે જ ટાળી શકાય છે જ્યારે રાજ્ય અન્યથા ચોક્કસ નિયમ બનાવે.

અરજદારના વિદ્વાન વકીલે એમ. એસ. બિન્દ્રા વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્યો, [૧૯૯૮] ૭ કલમ ૩૧૦ અને મદન મોહન ચૌધરીવના નિર્ણયનો વધુ ઉલ્લેખ કર્યો હતો.બિહાર રાજ્ય અને અન્યો, [૧૯૯૯] ૩ એસસીસી ૩૯૬.આ બે 'એ' કેસ પરિપક્વ પહેલાના તબક્કે અધિકારીઓની ફરજિયાત નિવૃત્તિ સાથે સંબંધિત છે અને કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતા, આ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે જો આદેશ મનસ્વી અથવા મનસ્વી હોય અથવા તે કોઈ પુરાવા પર આધારિત ન હોય તો પૂર્વ-પરિપક્વ ફરજિયાત નિવૃત્તિ લાદતા કોઈપણ આદેશની ન્યાયિક તપાસને મંજૂરી છે.જો કે, કલમ ૩૨ હેઠળની આ રિટ

પિટિશનમાં અમારા માટે એ તપાસવું જરૂરી નથી કે ઓરિસ્સા સર્વિસ કોડના નિયમ ૭ (એ-એલ) ના આધારે હાઈકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલી ભલામણો કોઈપણ રીતે મનસ્વી અથવા દુર્ભાવનાપૂર્ણ છે કે કેમ કારણ કે તે અરજદાર માટે તેની ફરિયાદો માટે હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કરવા માટે ખુલ્લું છે.

તેથી, કલમ ૩૨ હેઠળની આ અરજી પર વિચાર કરવાની જરૂર નથી અને તેને ફગાવી દેવામાં આવે છે.

અરજી ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.